C/2025/661

10.2.2025.

PADOMES IETEIKUMS,

(2025. gada 21. janvāris),

ar ko apstiprina Grieķijas vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu

(C/2025/661)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. pantu,

ņemot vērā Regulu (ES) 2024/1263 un jo īpaši tās 17. pantu,

ņemot vērā Komisijas ieteikumu,

tā kā:

VISPĀRĪGI APSVĒRUMI

(1) Reformētā ES ekonomikas pārvaldības sistēma stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī. Reformētās ES ekonomikas pārvaldības sistēmas pamatelementi ir Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību ([1]) kopā ar grozīto Regulu (EK) Nr. 1467/97 par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu ([2]) un grozīto Padomes Direktīvu 2011/85/ES par dalībvalstu budžeta struktūrām ([3]). Sistēmas mērķis ir veicināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses un ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un noturību, izmantojot reformas un investīcijas, un novērst pārmērīgu valdības budžeta deficītu. Tā arī veicina valstu atbildību, un tajā ir likts lielāks uzsvars uz vidēju termiņu apvienojumā ar noteikumu efektīvāku un konsekventāku izpildi.

(2) Jaunajā ekonomikas pārvaldības sistēmā būtiska vieta ir valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālajiem plāniem, kurus dalībvalstis iesniedz Padomei un Komisijai. Šiem plāniem būtu jāpalīdz sasniegt divus mērķus: i) nodrošināt cita starpā, ka līdz korekcijas perioda beigām valdības parāds ticami samazinās vai saglabājas piesardzīgos līmeņos un ka valdības budžeta deficīts vidējā termiņā tiek samazināts un saglabāts zem atsauces vērtības, kas ir 3 % no IKP, un ii) nodrošināt reformu un investīciju īstenošanu, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, un pievērsties ES kopīgajām prioritātēm. Tādēļ katrā plānā ir jāiekļauj vidēja termiņa saistības attiecībā uz neto izdevumu ([4]) virzību, kas faktiski paredz budžeta ierobežojumu uz plāna darbības laiku, kas aptver četru vai piecu gadu laikposmu (atkarībā no dalībvalsts likumdošanas cikla parastā ilguma). Turklāt plānā ir jāpaskaidro, kā dalībvalsts nodrošinās reformu un investīciju īstenošanu, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, jo īpaši konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos (tai skaitā attiecīgā gadījumā tajos, kuri attiecas uz makroekonomiskas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru (MNNP)), un kā dalībvalsts pievērsīsies Savienības kopīgajām prioritātēm. Fiskālās korekcijas periods ir četri gadi, taču to var pagarināt par ilgākais trim gadiem, ja dalībvalsts apņemas īstenot attiecīgu reformu un investīciju kopumu, kas atbilst Regulā (ES) 2024/1263 noteiktajiem kritērijiem.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (OV L, 2024/1263, 30.4.2024., http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Padomes Regula (ES) 2024/1264 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1467/97 par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Padomes Direktīva (ES) 2024/1265 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Direktīvu 2011/85/ES par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām (OV L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Neto izdevumi atbilstoši Regulas (ES) 2024/1263 2. pantā sniegtajai definīcijai ir visi valdības izdevumi, atskaitot i) procentu izdevumus, ii) diskrecionāros ieņēmumu pasākumus, iii) izdevumus par Savienības programmām, ko pilnībā sedz Savienības fondu ieņēmumi, iv) valstu izdevumus par Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu, v) bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vi) vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

(3) Pēc tam, kad plāns ir iesniegts, Komisija novērtē, vai tas atbilst Regulas (ES) 2024/1263 prasībām.

(4) Pēc Komisijas ieteikuma Padome pieņem ieteikumu, lai noteiktu attiecīgās dalībvalsts neto izdevumu virzību, un attiecīgā gadījumā apstiprina reformu un investīciju saistību kopumu, kas ir pamatā korekcijas perioda pagarināšanai.

APSVĒRUMI SAISTĪBĀ AR GRIEĶIJAS VALSTS VIDĒJA TERMIŅA FISKĀLI STRUKTURĀLO PLĀNU

(5) Grieķija valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu Padomei un Komisijai iesniedza 2024. gada 7. oktobrī. Iesniegšana notika Regulas (ES) 2024/1263 36. pantā noteiktā termiņa pagarinājumā, kam 2024. gada 24. septembrī bija piekritusi Komisija, ņemot vērā Grieķijas norādītos iemeslus.

Process pirms plāna iesniegšanas

(6) Lai veidotu dialogu, kura rezultātā tiek iesniegti valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālie plāni, Komisija 2024. gada 21. jūnijā saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 9. pantu nosūtīja Grieķijai atsauces trajektoriju ([5]). Komisija publicēja šo atsauces trajektoriju 2024. gada 8. oktobrī ([6]). Atsauces trajektorija ir balstīta uz risku un ļauj nodrošināt, ka līdz fiskālās korekcijas perioda beigām un, ja netiek veikti papildu budžeta pasākumi, pēc korekcijas perioda beigām vispārējās valdības parāds vidējā termiņā ticami samazinās vai saglabājas piesardzīgā līmenī un ka vispārējās valdības budžeta deficīts korekcijas periodā tiek samazināts zem 3 % no IKP un vidējā termiņā saglabājas zem minētās atsauces vērtības. Vidējs termiņš tiek definēts kā desmit gadu laikposms, kas seko korekcijas perioda beigām. Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 7. un 8. pantu atsauces trajektorija atbilst arī parāda ilgtspējas nosacījumam un deficīta noturības nosacījumam.

Grieķijas atsauces trajektorija, balstoties uz Komisijas pieņēmumiem, kas ir 2024. gada jūnijā nosūtīto iepriekšējo norādījumu pamatā, un pieņemot četru gadu korekcijas periodu, paredz, ka neto izdevumu pieaugums nedrīkstētu pārsniegt 1. tabulā sniegtās vērtības. Tas nozīmē, ka neto izdevumu vidējais pieaugums korekcijas periodā (2025.–2028. gadā) ir 3,1 %.

1. tabula. Atsauces trajektorija, ko Komisija Grieķijai iesniedza 2024. gada 21. jūnijā

	2025	2026	2027	2028	Vidējais rādītājs 2025.–2028. gadā
Neto izdevumu maksimālais pieaugums (gadā, %)	3,0	3,2	3,1	3,0	3,1

Avots: Komisijas aprēķini

(7) Grieķija un Komisija no 2024. gada jūlija līdz septembrim risināja Regulas (ES) 2024/1263 12. pantā paredzēto tehnisko dialogu. Dialoga galvenās tēmas bija Grieķijas paredzētā neto izdevumu virzība un tās pamatā esošie pieņēmumi, kā arī reformas un investīcijas, ko paredzēts īstenot, lai reaģētu uz galvenajām Eiropas pusgada gaitā apzinātajām problēmām un pievērstos Savienības kopīgajām prioritātēm, kas ir taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās, sociālā un ekonomiskā noturība, enerģētiskā drošība un aizsardzības spēju palielināšana.

(8) Grieķijas iesniegtajā plānā nav minēts, ka pirms tā iesniegšanas būtu notikusi apspriešanās ar attiecīgām ieinteresētajām personām (tajā skaitā sociālajiem partneriem).

([5]) Dalībvalstīm un Ekonomikas un finanšu komitejai nosūtāmie iepriekšējie norādījumi ietver trajektorijas bez korekcijas perioda pagarinājuma un ar to (attiecīgi par četriem un septiņiem gadiem). Tie ietver arī galvenos sākotnējos nosacījumus un Komisijas vidēja termiņa valdības parāda prognozēšanas sistēmas pamatā esošos pieņēmumus. Atsauces trajektorija tika aprēķināta, pamatojoties uz metodiku, kas aprakstīta Komisijas *2023. gada parāda ilgtspējas pārskatā* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Tās pamatā ir Eiropas Komisijas 2024. gada pavasara prognoze un tās vidēja termiņa pagarinājums līdz 2033. gadam, un ilgtermiņa IKP pieaugums un novecošanas izmaksas atbilst Komisijas un Padomes kopīgajam *2024. gada ziņojumam par novecošanu* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

([6]) Skatīt: https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/d3a360b9-a45d-49ac-8769-038a48dbfb11_en?filename=Commission_prior_guidance_-_greece_en.pdf.

(9) Grieķijas Fiskālā padome (*HFC*) sniedza atzinumu, ar kuru apstiprināja makroekonomikas prognozi un makroekonomiskos pieņēmumus, kas ir daudzgadu neto izdevumu virzības pamatā. Tomēr Grieķijas Fiskālā padome aicināja ievērot modrību attiecībā uz ārējiem satricinājumiem un makroekonomisko nenoteiktību. Grieķijas Fiskālā padome ieteica veicināt strukturālas reformas preču, pakalpojumu un darba tirgū, kā arī darbības nelabvēlīgu demogrāfisko tendenču novēršanai.

(10) Plāns valsts parlamentā tika apspriests 2024. gada 4. oktobrī.

Citi saistīti procesi

(11) Grieķija 2025. gada budžeta plāna projektu iesniedza 2024. gada 15. oktobrī. Komisija atzinumu par šo budžeta plāna projektu pieņēma 2024. gada 26. novembrī ([7]).

(12) Komisija 2024. gada 19. jūnijā secināja, ka Grieķijā pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Konkrētāk, Grieķija saskaras ar neaizsargātību, kas saistīta ar lielu valsts parādu un augstu ienākumus nenesošu kredītu līmeni augsta bezdarba apstākļos, kuri joprojām ir aktuāli, bet ir ievērojami samazinājušies, un paredzams, ka tie turpinās samazināties, bet tās ārējā pozīcija joprojām ir vāja ([8]).

(13) Padome 2024. gada 21. oktobrī adresēja Grieķijai vairākus konkrētai valstij adresētus ieteikumus (KVAI) Eiropas pusgada ietvaros ([9]).

PLĀNA KOPSAVILKUMS UN KOMISIJAS NOVĒRTĒJUMS

(14) Turpmāk ir sniegts plāna novērtējums, ko Komisija veica saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 16. pantu.

Konteksts: makroekonomiskā un fiskālā situācija un perspektīvas

(15) Ekonomiskā aktivitāte Grieķijā 2023. gadā pieauga par 2,3 % – šo pieaugumu veicināja privātais patēriņš, investīcijas būvniecībā un neto eksports. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozi paredzamā ekonomikas izaugsme 2024. gadā ir 2,1 %, ko veicina stabils privātā patēriņa pieaugums un straujākas investīcijas iekārtās. Tajā pašā laikā gaidāms, ka importa pieaugums, ko papildinās gauss eksporta kāpums, izraisīs neto eksporta samazināšanos. Paredzams, ka 2025. gadā reālais IKP palielināsies par 2,3 %, jo sagaidāms, ka turpināsies stabils patēriņa kāpums, un tiek prognozēts, ka investīcijas turpinās palielināties, jo atveseļošanas un noturības plāna (ANP) īstenošana no reformām pāriet uz investīcijām. Tiek pieņemts, ka neto eksports joprojām kavē izaugsmi, jo tiek prognozēts spēcīgs importa pieaugums. Paredzams, ka 2026. gadā reālais IKP palielināsies par 2,2 %, jo tiek prognozēts, ka iekšzemes pieprasījums turpinās pieaugt stabilā tempā, savukārt neto eksporta ietekme uz IKP pieaugumu būs neitrāla. Paredzams, ka potenciālais IKP pieaugums Grieķijā palielināsies no 0,7 %, kas aplēsti 2023. gadam, līdz 2,0 % 2026. gadā, un to veicinās augošā kopējā faktoru produktivitāte, kas atspoguļo strukturālo reformu pozitīvo ietekmi, kā arī pieaugošo darbaspēka un kapitāla ieguldījumu. Bezdarba līmenis 2023. gadā bija 11,1 %, un saskaņā ar Komisijas prognozi tas 2024. gadā būs 10,4 %, 2025. gadā 9,8 % un 2026. gadā 9,2 %. Paredzams, ka inflācija (IKP deflators), kas 2023. gadā bija 5,9 %, 2024. gadā būs samazinājusies līdz 3,5 % un sasniegs 2,4 % 2025. gadā un 2,2 % 2026. gadā.

(16) Fiskālā ziņā Grieķijas vispārējās valdības budžeta deficīts 2023. gadā bija 1,3 % no IKP. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozi tas būs nokrities līdz 0,6 % no IKP 2024. gadā, turpinās samazināties, sasniedzot 0,1 % no IKP 2025. gadā un, balstoties uz nemainīgas politikas pieņēmumu, 2026. gadā kļūs par pārpalikumu 0,2 % apmērā. Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozē ir ņemts vērā Grieķijas 2025. gada provizoriskais budžeta projekts, kuru valdība valsts parlamentam ierosināja oktobrī. Vispārējās valdības parāds 2023. gada beigās bija 163,9 % no IKP. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozi parāda attiecība pret IKP 2024. gada beigās būs samazinājusies līdz 153,1 %. Prognozēts, ka līdz 2025. gada beigām tā turpinās samazināties līdz 146,8 % no IKP un līdz 2026. gada beigām līdz 142,7 % no IKP. Komisijas fiskālajā prognozē netiek ņemtas vērā vidēja termiņa plānos norādītās politikas saistības, kamēr tās nav papildinātas ar ticami paziņotiem un pietiekami precīzi formulētiem konkrētiem politikas pasākumiem.

([7]) Komisijas atzinums par Grieķijas budžeta plāna projektu, 26.11.2024., C(2024)9053 final.
([8]) Komisijas Paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Centrālajai bankai, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un Eiropas Investīciju bankai "2024. gada Eiropas pusgads – pavasara pakete", COM(2024) 600 final, 4. papildinājums.
([9]) Padomes Ieteikums (2024. gada 21. oktobris) par Grieķijas ekonomikas, budžeta, nodarbinātības un strukturālo politiku.

Plānā norādītā neto izdevumu virzība un galvenie makroekonomiskie pieņēmumi

(17) Grieķijas vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns aptver laikposmu no 2025. līdz 2028. gadam, un tajā ir paredzēta fiskālā korekcija četru gadu laikā.

(18) Plānā ir iekļauta visa Regulas (ES) 2024/1263 13. pantā prasītā informācija, izņemot Regulas (ES) 2024/1263 13. panta g) punkta vi) apakšpunktā prasīto informāciju par apspriešanos ar vietējām ieinteresētajām personām pirms iesniegšanas.

(19) Plānā valsts uzņemas saistības panākt 2. tabulā sniegto neto izdevumu virzību, kas laikposmā no 2025. līdz 2028. gadam atbilst neto izdevumu vidējam pieaugumam 3,3 % apmērā. Korekcijas perioda (2025.–2028. gads) neto izdevumu vidējais pieaugums, kas paredzēts plānā, ir lielāks, nekā norādīts atsauces trajektorijā, kuru Komisija nosūtīja 2024. gada 21. jūnijā. Plānā ir pieņemts, ka potenciālais IKP pieaugums 2025. gadā palielināsies līdz 2,5 % (no 1,2 % 2024. gadā), bet pēc tam samazināsies līdz 1,5 % 2028. gadā. Turklāt plānā paredzēts, ka IKP deflatora pieauguma temps 2025. gadā samazināsies līdz 2,2 % (no 3,0 % 2024. gadā), bet 2028. gadā palielināsies līdz 2,4 %.

2. tabula. Grieķijas plānā norādītā neto izdevumu virzība un galvenie pieņēmumi

	2024	2025	2026	2027	2028	Vidējais rādītājs plāna darbības laikā 2025.–2028. gadā
Neto izdevumu pieaugums (gadā, %)	2,6	3,7	3,6	3,1	3,0	3,3
Neto izdevumu pieaugums (kumulatīvi no 2023. gada bāzes, %)	2,6	6,5	10,3	13,7	17,1	n. p.
Potenciālais IKP pieaugums (%)	1,2	2,5	2,4	1,7	1,5	2,0
Inflācija (IKP deflatora pieaugums) (%)	3,0	2,2	2,3	2,3	2,4	2,3

Avots: Grieķijas vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns un Komisijas aprēķini

Plāna neto izdevumu saistību ietekme uz vispārējās valdības parādu

(20) Ja plānā norādītā neto izdevumu virzība un tās pamatā esošie pieņēmumi īstenosies, vispārējās valdības parāds saskaņā ar plānu pamazām samazināsies no 153,7 % no IKP 2024. gadā līdz 133,4 % no IKP korekcijas perioda beigās (2028. gadā), kā norādīts nākamajā tabulā. Tiek prognozēts, ka pēc korekcijas vidējā termiņā (t. i., līdz 2038. gadam) parāda attiecība saskaņā ar plānu turpinās samazināties, līdz 2038. gadam sasniedzot 114,9 %.

3. tabula. Grieķijas plānā norādītā vispārējās valdības parāda un bilances attīstība

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Valdības parāds (% no IKP)	161,9	153,7	149,1	143,1	138,0	133,4	114,9
Valdības bilance (% no IKP)	- 1,6	- 1,0	- 0,6	- 0,8	- 1,1	- 1,2	- 2,5

Avots: Grieķijas vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns.

Tādējādi saskaņā ar plānu līdz korekcijas perioda beigām (2028. gadam) tiktu panākta vispārējās valdības parāda attiecības pret IKP samazināšanās. Tas ir ticami, jo, balstoties uz plānā norādītajiem pieņēmumiem, saskaņā ar visiem Komisijas parāda ilgtspējas analīzes deterministiskajiem stresa testiem plānā tiek prognozēts, ka parāds desmit gadu periodā pēc korekcijas perioda samazināsies, un stohastiskās prognozes liecina, ka parāda samazināšanās varbūtība ir pietiekami liela. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, plānā paredzētā neto izdevumu virzība atbilst Regulas (ES) 2024/1263 6. panta a) punktā un 16. panta 2. punktā noteiktajai prasībai attiecībā uz parādu.

Plāna neto izdevumu saistību ietekme uz vispārējās valdības bilanci

(21) Balstoties uz plānā norādīto neto izdevumu virzību un pieņēmumiem, vispārējās valdības budžeta deficīts varētu samazināties līdz 0,6 % no IKP 2025. gadā, un pēc tam tas varētu pakāpeniski palielināties, līdz korekcijas perioda beigām sasniedzot 1,2 % no IKP. Tādējādi saskaņā ar plānu vispārējās valdības bilance korekcijas perioda beigās (2028. gadā) nepārsniegtu atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Arī desmit gadu periodā pēc korekcijas perioda (t. i., līdz 2038. gadam) valdības budžeta deficīts nepārsniegtu 3 % no IKP. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, plānā paredzētā neto izdevumu virzība atbilst Regulas (ES) 2024/1263 6. panta b) punktā un 16. panta 2. punktā noteiktajai prasībai attiecībā uz deficītu.

Fiskālās korekcijas profils laikā

(22) Fiskālās korekcijas profils laikā, ko nosaka kā plānā norādītās strukturālās primārās bilances izmaiņas, ir lineārs, kā to prasa Regulas (ES) 2024/1263 6. panta c) punkts. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas jomas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, plānā paredzētā neto izdevumu virzība atbilst Regulas (ES) 2024/1263 6. panta c) punktā noteiktajam neatlikšanas nosacījumam un 36. panta 1. punkta e) apakšpunkta pārejas noteikumam.

4. tabula. Grieķijas plānā norādītā strukturālās primārās bilances attīstība

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Strukturālā primārā bilance (% no IKP)	1,9	1,9	2,0	2,1	2,2	2,3
Strukturālās primārās bilances izmaiņas (procentp.)	n. p.	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Avots: Grieķijas vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns.

Atbilstība deficīta noturības nosacījumam

(23) Ja plānā norādītie pieņēmumi īstenosies un saistības tiks īstenotas, strukturālais budžeta deficīts visā korekcijas periodā noturētos zem 1,5 % no IKP. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, Regulas (ES) 2024/1263 8. panta 1. punktā minētā kopējā noturības rezerve joprojām tiks ievērota, un tāpēc Regulas (ES) 2024/1263 8. panta 2. punktā minētais strukturālās primārās bilances papildu uzlabojums nav nepieciešams.

Plāna atbilstība parāda ilgtspējas nosacījumam

(24) Ievērojot Regulas (ES) 2024/1263 7. pantu, tā kā saskaņā ar plānu valdības parāds korekcijas periodā pārsniegs 90 % no IKP, parāda attiecībai ir jāsamazinās vismaz par vidēji 1 procentpunktu gadā, līdz tā ir mazāka par 90 %, un pēc tam tai jāsamazinās par vidēji 0,5 procentpunktiem. Šis vidējais samazinājums, kas ir vienāds ar 5,1 procentpunktu, ir aprēķināts par 2024.–2028. gada periodu (skatīt 3. tabulu). Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, plānā paredzētā neto izdevumu virzība atbilst parāda ilgtspējas nosacījumam.

Plāna makroekonomiskie pieņēmumi

(25) Plāna pamatā ir makroekonomisku un fiskālu pieņēmumu kopums, kas atšķiras no Komisijas pieņēmumiem, kurus tā Grieķijai nosūtīja 2024. gada 21. jūnijā. Konkrētāk, plānā ir izmantoti atšķirīgi pieņēmumi attiecībā uz četriem mainīgajiem lielumiem, proti, sākotnējo fiskālo stāvokli (t. i., strukturālo primāro bilanci 2024. gadā), potenciālo IKP pieaugumu, vienreizējo pasākumu neto ietekmi uz budžetu 2024. gadā un ieņēmumu elastību. Šīs atšķirības pieņēmumos ir rūpīgi jāizvērtē, lai nodrošinātu, ka to pamatā ir pārliecinoši un uz datiem balstīti ekonomiski argumenti, jo īpaši tāpēc, ka plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums ir lielāks, nekā to paredz atsauces trajektorija. Pieņēmumu atšķirības, kurām ir būtiskākā ietekme uz neto izdevumu vidējo pieaugumu, ir norādītas tālāk, par katru no tām sniedzot atsevišķu novērtējumu.

— Plānā ir izmantoti jaunāki dati par sākotnējo fiskālo stāvokli un prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2024. gadā būs 1,0 % no IKP salīdzinājumā ar 2024. gada pavasara iepriekšējos norādījumos prognozēto deficītu 1,2 % apmērā no IKP. Tas ir saistīts ar lielākiem nodokļu ieņēmumiem, nekā gaidīts, pamatojoties uz izpildes datiem, un 2024. gada jūnijā izziņoto papildu fiskālās politikas pasākumu, kas palielina ieņēmumus. Līdz ar to uzskatāms, ka šis pieņēmums ir pienācīgi pamatots. Šī prognoze ir piesardzīgāka nekā Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognoze. Rezultātā saskaņā ar plānu strukturālais budžeta deficīts 2024. gadā būs zem 1,5 % no IKP, savukārt atsauces trajektorijas pamatā bija strukturālais budžeta deficīts 1,7 % apmērā no IKP tajā pašā gadā, un tas saskan ar Komisijas pieņēmumiem. Tas nozīmē, ka deficīta noturības nosacījumu nepiemēro, ņemot vērā to, ka plānā tiek pieņemts, ka strukturālais deficīts 2024. gadā būs mazāks par 1,5 % no IKP, tādējādi veicinot lielāku vidējo neto izdevumu pieaugumu plānā paredzētajā korekcijas periodā nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem.

— Plānā ir pieņemts, ka potenciālais IKP pieaugums palielināsies no aplēstajiem 0,6 % 2023. gadā līdz 2,5 % 2025. gadā un 2,4 % 2026. gadā un līdz 2028. gadam samazināsies līdz mērenam 1,5 % līmenim, korekcijas periodā vidēji sasniedzot 2 %. Komisijas iepriekšējos norādījumos prognozēts, ka potenciālais ražošanas apjoms tajā pašā periodā pieaugs vidēji par 1,3 %. Pēc korekcijas perioda plāns paredz lēnāku potenciālo pieaugumu nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumu. Kopumā plānā pieņemtais vidējais potenciālais pieaugums 2025.–2038. gada periodā atbilst Komisijas pieņēmumam, bet potenciālā pieauguma profils ir svārstīgāks. Šīs atšķirības rezultātā plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums korekcijas periodā ir lielāks nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem. Šis pieņēmums nesaskan ar kopējo parāda atmaksājamības analīzes satvaru.

— Plānā pieņemts, ka ieņēmumu elastība būs 0,825, un tas ir pretstatā Komisijas pieņemtajai vienveidīgajai elastībai attiecībā pret potenciālo IKP pieaugumu. Tā rezultātā plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums korekcijas periodā ir mazāks nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem. Plānā atšķirīgais pieņēmums pamatots, atsaucoties uz empīrisko literatūru, kurā norādīts, ka iepriekšējos gados Grieķijas ieņēmumu elastība bija zemāka nekā vidēji ES. Šī atšķirība salīdzinājumā ar Komisijas pieņēmumiem ir piesardzīga, un to motivē piesardzīga budžeta politikas veidošana, tāpēc tā ir pienācīgi pamatota.

Pārējām pieņēmumu atšķirībām nav būtiskas ietekmes uz neto izdevumu vidējo pieaugumu salīdzinājumā ar Komisijas pieņēmumiem. Kopumā ietekme uz vidējo neto izdevumu pieaugumu, ko rada piesardzīgāks pieņēmums par elastību, līdzsvaro ietekmi, ko rada atšķirīgais pieņēmums par potenciālo IKP pieaugumu. Tas savukārt nozīmē, ka atšķirība starp plānā un atsauces trajektorijā norādīto neto izdevumu virzību ir skaidrojama tikai ar atjaunināto sākotnējo fiskālo pozīciju. Kopumā visas pieņēmumu atšķirības kopā plānā rada vidējo neto izdevumu pieaugumu, kas pārsniedz atsauces trajektoriju. Balstoties uz šo novērtējumu, plāns atbilst Regulas (ES) 2024/1263 13. panta b) punktā noteiktajai prasībai. Komisija ņems vērā iepriekš minēto plāna pieņēmumu novērtējumu turpmākajos novērtējumos par atbilstību neto izdevumu virzībai.

Plāna fiskālā stratēģija

(26) Saskaņā ar plānā ietverto orientējošo fiskālo stratēģiju saistības attiecībā uz neto izdevumiem tiks izpildītas, izmantojot fiskālās politikas pasākumus gan budžeta izdevumu, gan ieņēmumu daļā, kā arī mainot fiskālās politikas prioritātes. Plānā izklāstītā fiskālā stratēģija ietver pasākumus, kuru mērķis ir stiprināt izmantojamo ienākumu un risināt demogrāfiskās problēmas un mājokļu vajadzības, neapdraudot atbilstību neto izdevumu pieauguma virzībai. Neto izdevumu virzība ļauj neto izdevumus palielināt vidēji par 3,3 % gadā. Šīs rezerves ietvaros Grieķija plāno veikt ieņēmumu samazināšanas pasākumus, piemēram, samazināt sociālās solidaritātes iemaksas un atcelt vienreizējo nodokli pašnodarbinātām personām, kā arī izdevumus palielinošus pasākumus, no kuriem vissvarīgākais ir pakāpenisks algu palielinājums publiskajā sektorā, ko veicinās plānotais minimālās algas pieaugums. Citi pasākumi ietver pasākumus ģimeņu ar bērniem atbalstam un pasākumus cenas ziņā pieejamu mājokļu nodrošināšanai un dzīvojamā fonda palielināšanai. Pieņemamo politikas pasākumu specifikācija ir jāapstiprina vai jākoriģē un jāizsaka skaitļos gada budžetos. Plānā paredzētās orientējošās fiskālās stratēģijas īstenošanai pastāv daži riski, kas izriet no nepabeigtām tiesvedībām, jo īpaši no tiesvedības lietām pret Valsts nekustamā īpašuma uzņēmumu, kas var nozīmēt citu neto izdevumu posteņu ierobežošanu. 2025. gada budžeta plāna projekts atbilst neto izdevumu saistībām 2025. gadam ([10]).

([10]) Sk. Komisijas atzinumu par Grieķijas budžeta plāna projektu, 26.11.2024., C(2024)9053 final.

Plānā paustie nodomi attiecībā uz reformām un investīcijām, ar ko paredzēts reaģēt uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, un pievērsties Savienības kopīgajām prioritātēm

(27) Plānā ir aprakstīta plānotā politika attiecībā uz reformām un investīcijām, ar ko paredzēts reaģēt uz galvenajām problēmām, kuras apzinātas Eiropas pusgadā, jo īpaši KVAI, tai skaitā attiecībā uz MNNP, un pievērsties ES kopīgajām prioritātēm. Plānā ir iekļautas aptuveni 226 reformas un investīcijas, no kurām 132 finansiāli atbalsta Atveseļošanas un noturības mehānisms un 52 – kohēzijas politikas fondi.

(28) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās, tostarp Regulas (ES) 2021/1119 noteiktie klimata mērķi" plānā ir iekļautas 88 reformas un investīcijas, kas, pēc Grieķijas domām, veicinās zaļo un digitālo pārkārtošanos. Ievērojams skaits reformu un investīciju zaļās pārkārtošanās jomā ir pasākumi, kas izklāstīti Grieķijas ANP, arī tā *REPowerEU* nodaļā, vai tiek atbalstīti no kohēzijas politikas fondiem. Piemēram, paredzams, ka plānā ietvertās reformas un investīcijas palīdzēs īstenot konkrētus KVAI, arī samazinot Grieķijas atkarību no fosilajām degvielām, paplašinot elektroenerģijas ražošanu no atjaunīgajiem energoresursiem, tajā skaitā atkrastes vēja enerģijas un ūdeņraža, kā arī uzlabojot energoinfrastruktūras un tīklu jaudu (2023. un 2022. gada KVAI par atjaunīgo enerģiju, energoinfrastruktūru un tīkliem). Citu plānā iekļauto reformu un investīciju mērķis ir uzlabot valsts ēku fonda energoefektivitāti (2023. un 2022. gada KVAI par energoefektivitāti), pārstrukturēt pašvaldību ūdens apsaimniekošanas struktūras un stiprināt apūdeņošanas un notekūdeņu apsaimniekošanas infrastruktūru (2019. gada KVAI par vides politiku un resursu pārvaldību), sagatavot īpašus telpiskos plānus un stiprināt civilās aizsardzības pārvaldības sistēmu (2024. gada KVAI par pielāgošanos klimata pārmaiņām). Grieķijas plānā ir iekļautas arī dažas reformas un investīcijas, kuru mērķis ir elektrificēt Grieķijas transporta nozari, arī organizatoriska reforma dzelzceļa nozarē un investīcijas elektrotransportlīdzekļu uzlādes punktu paplašināšanai visā Grieķijā, kas, paredzams, veicinās ilgtspējīgāku transporta nozari (2024., 2023. un 2022. gada KVAI transporta jomā). Attiecībā uz digitālo pārkārtošanos plānā iekļautas tādas reformas un investīcijas kā, piemēram, reforma, kuras mērķis ir pabeigt valsts kadastra izveidi, kas, paredzams, stiprinās uzņēmējdarbības vidi (2023. gada KVAI par uzņēmējdarbības vidi), investīcija, kuras mērķis ir digitalizēt publiskos arhīvus, kas, paredzams, veicinās publiskās pārvaldes digitalizāciju (2020. un 2019. gada KVAI par publiskās pārvaldes un publisko pakalpojumu digitalizāciju) un investīcija, kuras mērķis ir atbalstīt digitālo rīku izstrādi Grieķijas MVU (2019. gada KVAI par uzņēmumu digitalizāciju). Lielākā daļa plānā iekļauto reformu un investīciju, kuru mērķis ir veicināt Grieķijas digitālo pārkārtošanos, ir daļa no Grieķijas ANP vai tiek atbalstītas no kohēzijas politikas fondiem.

(29) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "sociālā un ekonomiskā noturība, tostarp Eiropas sociālo tiesību pīlārs" plānā ir iekļautas 94 reformas un investīcijas, kas, pēc Grieķijas domām, palīdzēs stiprināt valsts sociālo un ekonomisko noturību. Kā Grieķijas plānā iekļauto reformu un investīciju piemēri, kas saistīti ar konkrētiem KVAI, minami Grieķijas nodokļu politikas satvara grozījumi, kas, paredzams, palīdzēs paplašināt ienākuma nodokļu bāzi un uzlabos nodokļu administrācijas darbības autonomiju (2023. un 2022. gada KVAI par nodokļu politiku un nodokļu administrēšanu), primārās veselības aprūpes reformas ieviešana, kas, paredzams, veicinās veselības aprūpes pieejamību, pietiekamību un ilgtspēju (2023. un 2022. gada KVAI par veselības aprūpi), publisko un privāto investīciju palielināšana pētniecībā un izstrādē (2019. gada KVAI par pētniecību un inovāciju), kā arī tādu investīciju veicināšana, kuru mērķis ir stiprināt sociālo kohēziju, izglītību un nodarbināmību, kas, paredzams, veicinās prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju (2019. un 2023. gada KVAI par prasmēm, profesionālo izglītību un apmācību un pieaugušo izglītību, kā arī izglītību kopumā un 2019. gada KVAI par aktīvu darba tirgus politiku un sociālās iekļaušanas nodrošināšanu). Turklāt plānā ir iekļautas reformas un investīcijas, kas, paredzams, veicinās publiskās pārvaldes modernizāciju (2024., 2023. un 2022. gada KVAI par publisko pārvaldi), vēl vairāk samazinās ienākumus nenesošo kredītu apjomu (2024. un 2023. gada KVAI par privātā sektora parādu un maksātnespējas regulējumu un finanšu stabilitāti, kas arī ir saistīti ar MNNP), un reformu, kuras mērķis ir pārstrukturēt Grieķijas Aktīvu un līdzdalības korporāciju (2024. gada KVAI par valstij piederošiem uzņēmumiem).

(30) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "enerģētiskā drošība" plānā ir iekļautas 11 reformas un investīcijas, saistībā ar kurām Grieķija sagaida, ka tās palīdzēs stiprināt valsts enerģētisko drošību un palīdzēs īstenot konkrētus KVAI. Visas šīs reformas un investīciju pasākumi ir daļa no Grieķijas ANP, arī tā *REPowerEU* nodaļas. Piemēram, Grieķijas plānā ir ietvertas reformas, kuru mērķis ir palielināt valsts uzglabāšanas jaudu un uzlabot tās energoefektivitāti (2023. un 2022. gada KVAI par energoinfrastruktūru un energoefektivitāti). Piedevām plānā ir ietvertas investīcijas, kuru mērķis ir vēl vairāk palielināt elektroenerģijas ražošanu no atjaunīgajiem energoresursiem un stiprināt

elektroenerģijas tīklu jaudu (2023. un 2022. gada KVAI par atjaunīgo enerģiju un tīkliem), kas, domājams, arī samazinās Grieķijas atkarību no fosilajām degvielām, tādējādi stiprinot tās enerģētisko drošību.

(31) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "aizsardzības spējas" plānā ir iekļautas 14 reformas un investīcijas, no kurām viena ir paredzēta arī Grieķijas ANP un saistībā ar kurām Grieķija sagaida, ka tās palīdzēs stiprināt valsts aizsardzības spējas.

(32) Plānā ir sniegta informācija par to, kā tas saskan ar kohēzijas politikas fondiem un Grieķijas ANP un attiecīgā gadījumā papildina tos. Konkrētāk, plānā ir iekļautas par katru ministriju atsevišķi sagatavotas detalizētas tabulas, kurās izklāstītas attiecīgās reformas un investīcijas katrai kopīgajai prioritātei, aprakstīta to saikne ar KVAI un tas, vai tās ir daļa no ANP vai citiem ES finansēšanas instrumentiem (galvenokārt ES kohēzijas politikas fondiem).

(33) Plānā ir sniegts pārskats par Grieķijas publisko investīciju vajadzībām attiecībā uz ES kopīgajām prioritātēm, un tā mērķis ir palīdzēt nodrošināt šīs investīciju vajadzības. Attiecībā uz prioritāti "zaļā un digitālā pārkārtošanās" plānā ir uzskaitītas galvenās prioritātes, uz kurām attieksies kohēzijas politikas fondi, tajā skaitā Taisnīgas pārkārtošanās attīstības programma, un tajā ir uzskaitītas arī konkrētas investīciju vajadzības katrai ministrijai, ietverot arī Grieķijas ANP plānā minētās investīcijas. Plānā norādīts, ka 30 % no kohēzijas politikas fondu kopējā budžeta 2021.–2027. gadam ir piešķirti politikas jomām, kas saistītas ar zaļās pārkārtošanās darbībām. Attiecībā uz prioritāti "sociālā un ekonomiskā noturība, tostarp Eiropas sociālo tiesību pīlārs" plānā ir uzskaitītas galvenās prioritātes, kuras aptvers kohēzijas politikas fondi (2021.–2027. gads), arī ESF+, un tajā ir uzskaitītas arī konkrētas investīciju vajadzības katrai ministrijai, ietverot arī Grieķijas ANP plānā minētās investīcijas. Attiecībā uz prioritāti "enerģētiskā drošība" plānā ir atsauce uz investīciju "Aleksandrupoles neatkarīgā dabasgāzes sistēma (*ASFA*)", ko atbalstīs no kohēzijas politikas fondiem un kas, paredzams, sniegs būtisku ieguldījumu Grieķijas dabasgāzes avotu diversifikācijā, tādējādi ļaujot vēl vairāk samazināt valsts atkarību no Krievijas izcelsmes dabasgāzes. Attiecībā uz aizsardzības spēju veidošanas prioritāti plānā ir uzskaitīti konkrēti projekti, kurus īstenos Valsts aizsardzības ministrija un Pilsoņu aizsardzības ministrija, arī lai stiprinātu Grieķijas aizsardzības industriju ar Grieķijas Aizsardzības inovācijas centra palīdzību un nodrošinātu bezpilota gaisa sistēmas robežu uzraudzībai.

Komisijas novērtējuma secinājums

(34) Kopumā Komisija uzskata, ka Grieķijas plāns atbilst Regulas (ES) 2024/1263 prasībām.

PADOMES VISPĀRĒJAIS SECINĀJUMS

(35) Padome atzinīgi vērtē Grieķijas vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu un uzskata, ka tā pilnīga īstenošana palīdzētu nodrošināt stabilas publiskās finanses un atbalstīt valsts parāda ilgtspēju, kā arī ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi.

(36) Padome pieņem zināšanai Komisijas veikto plāna novērtējumu. Tomēr Padome aicina Komisiju iesniegt savu novērtējumu par turpmākajiem plāniem atsevišķā dokumentā, kas nav Komisijas ieteikumi Padomes ieteikumiem.

(37) Padome pieņem zināšanai Komisijas novērtējumu par neto izdevumu virzību un galvenajiem makroekonomiskajiem pieņēmumiem plānā, tostarp saistībā ar Komisijas iepriekšējiem norādījumiem, kā arī plāna neto izdevumu virzības ietekmi uz valsts budžeta deficītu un parādu. Padome pieņem zināšanai Komisijas novērtējumu, ka makroekonomiskie un fiskālie pieņēmumi – lai gan dažos gadījumos tie atšķiras no Komisijas pieņēmumiem, tostarp, lai ņemtu vērā atjauninātus makroekonomiskos un fiskālos datus, – kopumā ir pienācīgi pamatoti un ir balstīti uz pārliecinošiem ekonomiskiem argumentiem. Padome pieņem zināšanai plāna plašo fiskālo stratēģiju un riskus attiecībā uz perspektīvu, kas varētu ietekmēt makroekonomikas scenārija un pamatā esošo pieņēmumu īstenošanu un plāna neto izdevumu virzības sasniegšanu. Jo īpaši Padome atzīst, ka saskaņā ar Komisijas novērtējumu starpība starp neto izdevumu virzību plānā un atsauces trajektoriju ir saistīta tikai ar sākotnējā fiskālā stāvokļa atjaunināšanu. Padome arī atzīmē, ka ģeopolitiskie riski var radīt spiedienu uz aizsardzības izdevumiem.

(38) Padome gaida, ka Grieķija būs gatava vajadzības gadījumā pielāgot savu fiskālo stratēģiju, lai nodrošinātu neto izdevumu virzības sasniegšanu. Padome apņemas cieši uzraudzīt ekonomikas un fiskālās norises, tostarp tās, kas ir plāna scenārija pamatā.

(39) Padome uzskata, ka ir pamatoti turpināt diskusijas, lai panāktu kopīgu izpratni par kumulatīvo neto izdevumu pieauguma tempu ietekmi uz gada uzraudzību, gatavojoties nākamajai fiskālās uzraudzības kārtai.

(40) Padome pieņem zināšanai Komisijas aprakstu par reformām un investīciju vajadzībām un nodomiem, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, un uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt šādu reformu un investīciju īstenošanu. Padome, pamatojoties uz Komisijas iesniegtajiem ziņojumiem, izvērtēs šādas reformas un investīcijas un uzraudzīs to īstenošanu Eiropas pusgada ietvaros.

(41) Padome gaida Grieķijas gada progresa ziņojumus, kuros jo īpaši tiks sniegta informācija par Padomes noteiktā neto izdevumu virzības sasniegšanas gaitu, kā arī par plašāku reformu un investīciju īstenošanu Eiropas pusgada kontekstā.

(42) Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 17. pantu Padomei būtu jāiesaka Grieķijai plānā noteiktā neto izdevumu virzība,

AR ŠO IESAKA Grieķijai rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, ka neto izdevumu pieaugums nepārsniedz šā ieteikuma I pielikumā noteiktos maksimumus.

Briselē, 2025. gada 21. janvārī

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

A. DOMAŃSKI

I PIELIKUMS

Neto izdevumu maksimālie pieauguma tempi
(gada un kumulatīvie pieauguma tempi nominālā izteiksmē)

Grieķija

Gadi		2025	2026	2027	2028
Pieauguma tempi (%)	Gadā	3,7	3,6	3,1	3,0
	Kumulatīvi (*)	6,5	10,3	13,7	17,1

(*) Kumulatīvos pieauguma tempus aprēķina, par bāzes gadu pieņemot 2023. gadu. Kumulatīvos pieauguma tempus izmanto, veicot kontroles konta *ex post*atbilstības ikgadējo uzraudzību.